

Wyrok z dnia 9 grudnia 1998 r.

I PKN 504/98

Wymiar urlopu wypoczynkowego nauczyciela zatrudnionego w szkole, w której nie są przewidziane ferie szkolne określa się w tygodniach kalendarzowych, a nie dniach roboczych (art. 64 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.). Brak jest podstaw do udzielenia w takiej sytuacji części urlopu w dniach roboczych przy zastosowaniu art. 162 KP.

Przewodniczący: SSN Andrzej Kijowski, Sędziowie SN: Józef Iwulski, Roman Kuczyński (sprawozdawca).

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 9 grudnia 1998 r. sprawy z powództwa Barbary S. przeciwko Prezydentowi Miasta R. o ustalenie, na skutek kasacji strony pozwanej od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach - Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku z dnia 5 marca 1998 r. [...]

z m i e n i ł zaskarżony wyrok w ten sposób, że wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Rybniku z dnia 22 października 1997 r. [...] zmienił i powództwo oddalił.

U z a s a d n i e

Powódka Barbara S. dnia 19 września 1997 r. wystąpiła z pozwem przeciwko Wydziałowi Edukacji reprezentowanemu przez Prezydenta Miasta R. o ustalenie, że za rok 1997 pozostało jej 12 dni nie wykorzystanego urlopu wypoczynkowego.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powódki kosztów postępowania.

Sąd Rejonowy-Sąd Pracy w Rybniku wyrokiem z dnia 22 października 1997 r. ustalił, iż powódce przysługuje w roku 1997 tydzień i 5 dni nie wykorzystanego urlopu wypoczynkowego. W toku postępowania Sąd Rejonowy ponadto ustalił, że powódka jest od 11 lat dyrektorem Przedszkola [...] w R., które należy do placówek „nieferyj-

nych”, a we wszystkich pismach wyrażających zgodę na urlop, wydanych powódce w 1997 r. przez Prezydenta Miasta R., wpisane były szczegółowe daty - w oparciu o art. 64 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 50, poz. 357). Po kolejnym zwróceniu się przez powódkę o udzielenie jej urlopu wypoczynkowego w dniach od 18 sierpnia 1997 r. do 29 sierpnia 1997 r. (12 dni), udzielono jej, powołując się na art. 64 ust. 3 Karty Nauczyciela, urlopu wypoczynkowego w dniach od 18 sierpnia 1997 r. do 1 września 1997 r. (2 tygodnie - wliczając ostatnią sobotę i niedzielę).

Zdaniem Sądu Rejonowego ze względu na fakt, iż zasady dotyczące udzielania urlopów wypoczynkowych nie są uregulowane w ustawie Karta Nauczyciela, należy w tym zakresie - zgodnie z treścią art. 91c ust. 1 tejże ustawy - stosować przepisy Kodeksu pracy. W tej sytuacji Sąd Rejonowy wywnioskował, iż zgodnie z treścią art. 64 ust. 3 ustawy Karta Nauczyciela urlop pracowników placówek „nieferyjnych” może być dzielony i ma do tej grupy pracowników zastosowanie art. 162 KP. Pracodawca zatem, zdaniem Sądu, nie miał prawa wbrew woli powódki przedłużyć jej urlopu, a powódka miała prawo skorzystać z urlopu w wymiarze przez siebie określonym.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach-Ośrodek Zamiejscowy w Rybniku wyrokiem z dnia 5 marca 1998 r. oddalił apelację strony pozwanej. Sąd drugiej instancji poparł w całości stanowisko zajęte przez Sąd Rejonowy uznając, że Sąd ten dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych wyprowadzając z nich trafne wnioski poparte przekonującą argumentacją.

Od powyższego wyroku strona pozwana wniosła kasację, w której zarzuciła naruszenie przez Sąd Wojewódzki prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów ustawy Karta Nauczyciela (art. 64 ust. 3 i 4) przez przyjęcie zasady udzielania urlopu nauczycielskiego w dniach, a nie w tygodniach. Pozwany wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi Wojewódzkiemu w Katowicach-Ośrodkowi Zamiejscowemu w Rybniku lub Sądowi Rejonowemu w Rybniku.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje:

Kasacja jest uzasadniona. Poza sporem jest, iż powódka była pracownikiem - nauczycielem zatrudnionym w placówce, w której nie są przewidziane ferie szkolne.

Wymiar urlopu takiego nauczyciela określony został przepisem art. 64 ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela (jednolity tekst: Dz.U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 ze zm.). Według tego przepisu wymiar urlopu wypoczynkowego wynosi 7 tygodni w czasie ustalonym w planie urlopów. Jednocześnie przepis art. 64 ust. 4 stanowi, iż w ramach ustalonego w ust. 1 i 3 wymiaru urlopu wypoczynkowego nauczyciel ma prawo do nieprzerwanego, co najmniej czterotygodniowego, urlopu wypoczynkowego. Z takiej redakcji przepisu art. 64 ust. 3 i 4 wynika, że podstawową jednostką urlopową dla nauczyciela zatrudnionego w placówce, w której nie są przewidziane ferie szkolne, jest tydzień i to tydzień kalendarzowy, a nie dzień. Z użycia przez ustawodawcę sformułowania „w ramach ustalonego w ust. 1 i 3 wymiaru urlopu wypoczynkowego” należy wywieść wniosek, że skoro taki nauczyciel ma prawo do nieprzerwanego co najmniej czterotygodniowego urlopu wypoczynkowego - pozostała, nie wykorzystana część urlopu wypoczynkowego w ilości trzech tygodni może być dzielona, ale na odcinki liczone w tygodniach kalendarzowych. Okoliczność, iż występują przypadki - także wobec samej powódki w okresie wcześniejszym - udzielenia nie wykorzystanej części urlopu w jednostkach innych niż tygodnie kalendarzowe może tylko uprawniać do wniosku, że przy obopólnej woli stron praktyka taka, jako bardziej korzystna dla pracownika, jest dopuszczalna, zgodnie z klauzulą wynikającą z art. 18 KP. Brak jest jednak podstaw do wyprowadzenia wniosku, że nauczyciel, o którym mowa w art. 64 ust. 3 Karty Nauczyciela, może mieć roszczenie o wykorzystywanie dalszej niż nieprzerwana czterotygodniowa część urlopu wypoczynkowego w jednostkach innych niż tygodniowe (tygodnie kalendarzowe), a w szczególności w dniach - i to roboczych. Prowadziłoby to bowiem do naruszenia określonego w art. 64 ust. 3 i 4 wymiaru urlopu, gdyż ustawodawca przewidując w ust. 4 możliwość dzielenia urlopu wypoczynkowego dopuszcza taki podział tylko „w ramach ustalonego w ust. 1 i 3 wymiaru urlopu”. Uznanie, że pozostała do wykorzystania trzytygodniowa ilość urlopu mogłaby być wykorzystana - i to bez aprobaty pracodawcy - w dniach roboczych, z doliczeniem dodatkowych dni wolnych od pracy, niedziel i świąt, powodowałoby, że nauczyciel mógłby, po nieprzerwanym wykorzystaniu czterotygodniowego urlopu wypoczynkowego, tak manipulować pozostałymi trzema tygodniami (21 dniami), że wykorzystując je w zestawieniu z dniami ustawowo i dodatkowo wolnymi od pracy uzyskiwałby, nie zamierzone przez ustawodawcę, nadmierne uprzywilejowanie. Należy bowiem zauważyć, że Karta Nauczyciela jako *lex specialis* w stosunku do Kodeksu pracy przewiduje w zakresie czasu pracy,

prawa do wypoczynku, ochrony trwałości stosunku pracy oraz zaopatrzenia emerytalnego szereg przywilejów, jakie nie są znane powszechnemu ustawodawstwu pracy i ubezpieczeń społecznych, obejmującemu przeważającą część pracowników.

Dlatego też nie jest możliwe wybiórcze stosowanie niektórych rozwiązań z różnych regulacji prawnych, przy czym należy - z uwagi na powołane sformułowanie art. 64 Karty Nauczyciela - stwierdzić, że przepis ten przejrzysto reguluje kwestie wymiaru i prawa do urlopu oraz sposobu jego udzielania, przeto w tym zakresie nie zachodzi potrzeba sięgania do przepisów Kodeksu pracy poprzez art. 91 c ust. 1 Karty Nauczyciela.

Z powyższych względów nie jest możliwe zaakceptowanie stanowiska zajętego przez Sądy obu instancji, iż dopuszczalne jest dzielenie nie wykorzystanego urlopu pracownika - nauczyciela w placówce tzw. nieferyjnej na dowolne części i udzielanie go wyłącznie w sposób wygodny dla pracownika, w połączeniu z dniami ustawowo i dodatkowo wolnymi od pracy, przy zastosowaniu art. 162 KP. Z zestawienia bowiem przepisów art. 64 ust. 3 i 4 Karty Nauczyciela i art. 162 KP wynika, że okres nieprzerwanego urlopu pracownika - 14 kolejnych dni kalendarzowych (a nie roboczych) czyli 2 tygodni - jest ewidentnie krótszy od 4 tygodni przysługujących nauczycielowi. Intencją ustawodawcy było zatem uprzywilejowanie nauczyciela i uregulowania z art. 64 Karty Nauczyciela należy uznać jako wyczerpujące i nie dopuszczające - oczywiście bez aprobaty pracodawcy - sięgania poprzez art. 91 c ust. 1 Karty Nauczyciela do art. 162 KP w taki sposób, by dopuścić do wykorzystywania części nie wykorzystanego urlopu nauczycielskiego nie w tygodniach, a w dniach roboczych w połączeniu z dniami ustawowo i dodatkowo wolnymi od pracy. Takie dodatkowe uprzywilejowanie nauczyciela mogłoby wchodzić w rachubę wyłącznie za wyraźną zgodą świadomego tego stanu rzeczy pracodawcy, co w niniejszej sprawie nie miało miejsca.

W tym stanie rzeczy, skoro pracodawca nie zgodził się udzielić powódce 12 dni kalendarzowych urlopu w połączeniu z dwoma dniami ustawowo i dodatkowo wolnymi od pracy, a udzielił jej dwa tygodnie urlopu z doliczeniem tych dni wolnych do okresu urlopowego, nie nastąpiło naruszenie przepisu art. 64 ust. 3 i 4 Karty Nauczyciela. Obraza tego przepisu wystąpiła, przy niekwestionowanym stanie faktycznym i braku naruszenia przepisów postępowania w wyroku Sądu Rejonowego i akceptującym go wyroku Sądu Wojewódzkiego, przeto zachodziła sytuacja przewi-

dziana przepisem art. 393¹⁵ KPC, co uzasadnia uwzględnienie kasacji przez oddalenie powództwa. [...].

W tym stanie rzeczy Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji wyroku.

=====